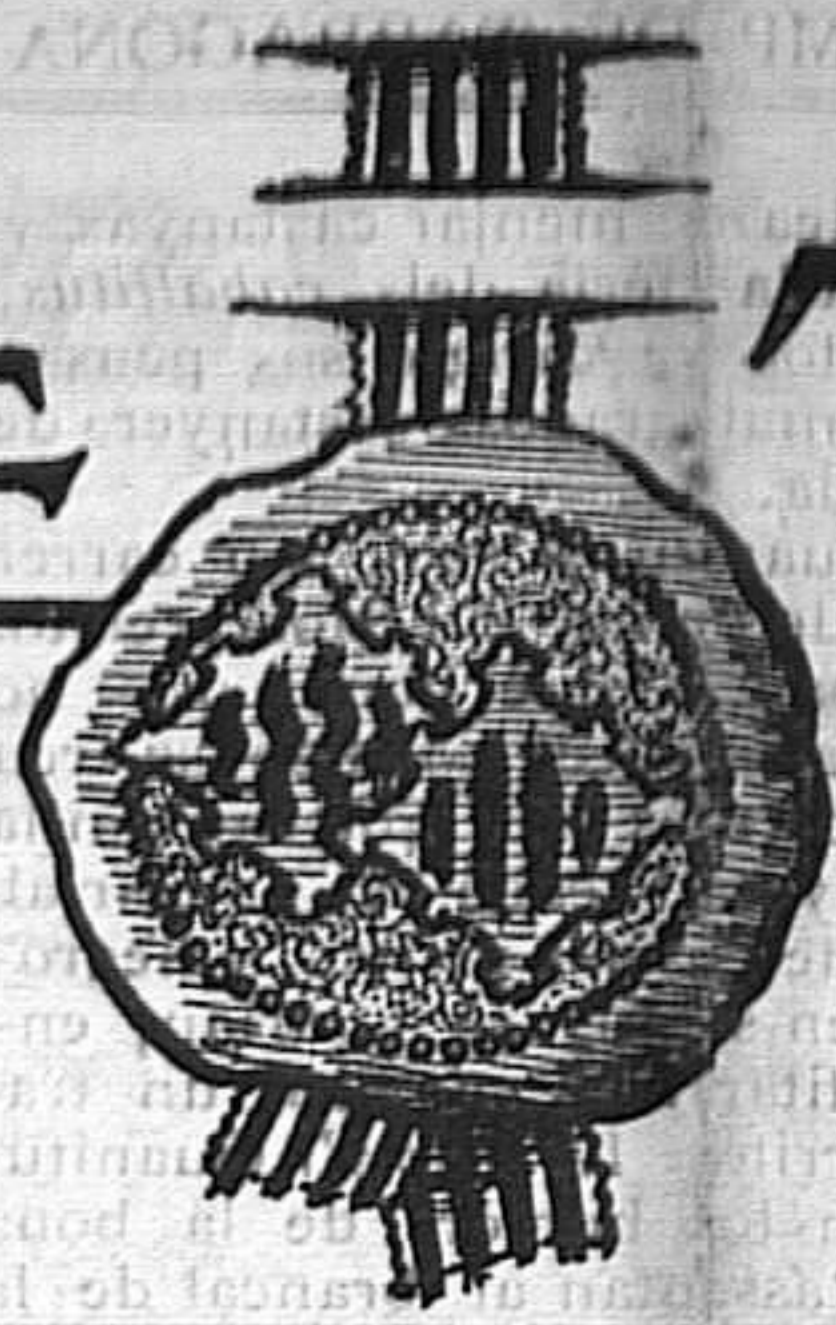

LO CAMP DE TARRAGONA

Any 5.—Núm. 222.—Dissapte 12 Novembre de 1904.

PERIÒDICH CATALANISTA

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volem Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's pleus y causas: volem ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional fortosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Lo sentiment de nacionalitat

Imútilment s'empenya'l centralisme espanyol en esborrar la personalitat única de las regions de l'Estat, intentant matar las sevas aspiracions peculiars pera que no entrebanquin l'acció devastadora que'ls polítics espanyols exerceixen contra'l país.

Per més que fassin, per més que imposin lleys nivelladoras, quan ja homan per mort l'esperit d'una nacionalitat, ressurgeix aquest més potent ab qualsevol circumstancia que s'ia poch o molt favorable.

Això s'ha comprovat ara, una vegada més, ab la nacionalitat vasca. Una tractat d'imposar-li, com als demés pobles de l'Estat, la Lley d'alcohol, y Basconia en pès s'ha aixecat contra aquella imposició, no per moment de tributs que dita Lley puig importar, sino per l'atentat que significa a la seva autonomia administrativa.

S'han organitzat manifestacions populars ab assistència de las Diputacions, Ajuntaments, Comunitats eclesiàstiques, Societats de tota mena y grans masses de ciutadans de totes las tendencias y estaments; devant de la tessuderia del Govern en no escoltar las reclamacions dels missatgers que ha enviat a Madrid, han preterit la consideració dels seus conatutans a la representació del Govern, lo governador civil de Guipúzcoa, l'alcalde de San Sebastián y altres bons patricis revestits d'autoritat que han dimittit fos seus càrrech; y engrandintse'l moviment de protesta presenten orientacions practicas, com per aquelles poderosas regions de constituir l'unió vasco-narrara que sigui muralla indestruible contra las invasions del Poder Central.

Perquè no és qüestió de xifras lo que promou lo moviment; no és qüestió de la quantia dels impostos de la Lley d'Alcohol, lo que la fa inacceptable; és lo dret de conservar la magna autonomia económica y administrativa que tenen aquelles regions y a la que vulnera l'expressió de la Lley; és que en virtut dels conueus ab l'Estat no pot aquest inmiscuirse en lo seu règim tributari sense faltar a bases essencials del conueu.

Així rahonan, ab elevats y enèrgics conceptes, tots los vascongats, y és més significats representants, que premsa tota sens distinció de masses, anteposant tothom l'amor a la patria a tot compromís de partit y a divergencias que entre ells hi pugui haver.

Així és com se fan dignes fills de aquella gloriosa terra, demostrant una veritable, per somort que estigui, de preponderar al cap de vall demunt de tot lo que sigui convencional, com sempre la veritat arriba a obrir pas, per embolcallada que estigui entre enganys y ficcions:

(De La Ven de Catalunya.)

La sobirania de l'Estat

IV

Lo poder legislatiu de Catalunya s'ha exercit també per las Corts representativas en virtut del sistema tan diferent com més racional del que actualment s'exerceix per las classes socials.

Lo que aqueix sistema, a primera vista, suposi un criteri contrari a la representació de classes pel bé social, resulta innegable la superioritat de sa prudencia política

que tan béns pinta un celebrat escriptor. Diu així:

«Los filosofos presentan tres maneras de gobernar, que son Democracia, Aristocracia, Monarquía; per escullir dels tres es menester gran prudencia y nostres passats demostraren tenirne molta, puig considerant que cada un d'ells tenia's seus inconvenients, no's subjectaren a un sol, sino que de tots tres ne prengueren part, perquè lo dolent de l'un fos esmenat per lo bo de l'altre.»

«De la Democracia, que es gobernar popular, ne formaren lo *Bras real*, que era representat per lo poble, però per que no arribés a sobrada llibertat elegiren lo *Bras militar*, que representava l'Aristocracia, o sia la Noblesa y perquè no arribés a Oligarquia, que es confederació de poch ab coicia de riquesas, elegiren Rey que es la Monarquia, fent que per sa mà s'executessen las cosas; però com podria arribar a Tirania, per impedirho ordenaren que las lleys que hagués de fe rexecutar fossen fetas ab consentiment dels *Brassos Real y Militar*, afeginthi l'*Eclesiàstich* perquè aquestes siguessen generals per tots. Ajuntats aquestos *Brassos* representavan un tribunal que s'anomenava Cort, la qual ab lo Rey feyan las Heys ab que aquest havia de governarlos.»

Transcritas aquestas paraulas, ben poch me resta a mi pera dir sobre'l règim polítich d'aquell Estat; sols pera acabar de deixar ben sentat lo criteri de formació del mateix, ja que l'Estat eran las Corts, faré algunas observacions més.

Las Corts se reunian un cop cada any y sempre en un lloch diferent de Catalunya a fi de que la desventaja d'haverse de trasladar los representants de las poblacions a aquella en que s'hi celebrava no sigués sempre per tots y excluida per un, així com també per que tots los llochs de Catalunya tenian lo mateix dret de sentir las discusions llegendadoras de llur Nació.

Se'n celebravan pels catalans, pels aragonesos y pels valencians separadament y després unas de generals (a Montsó, perquè era'l terme mitj de llurs fronteres) en la qual hi prenián part totes tres regions.

Los representants en Corts, així de las generals com de las que sols a Catalunya se referian, tenian obligació completa d'assistir a totes las sessions y delegar a un altre en cas d'impossibilitat material; rebian ordres directas del poble sobre lo que devian defensar o demanar y eran convenientment castigats en cas d'incompliment.

A cap representant li era permés l'admetre cap càrrech públich ni d'adiva del Govern.

Molts més altres pormenors podria detallar si no fós que necessitaria columnas y més columnas y lo exposat es ja suficient pera deixar formar una idea suficientment necessaria.

PERE B. TARRAGÓ.

¡Oh jacobins!

¡Oh jacobins espanyols! ¡oh enamorats de la jacobina Fransa! ¡Oh grans liberals d'una y altra banda! Vos porteu com homens moderns. Heu establert competencies de Parlament y vos divertiu de debò.

Vosaltres, los francesos, juguèu ab creensas y religions, perseguiguèu de sota má ab una cruessa y refinament que vosaltres veientia en un altre la nomenariau inquisitorial, pera ben execrarla, y ab un *desahogo* may vist dièu que lo que feu és civilisar a l'humanitat.

Professèu un odi de fera al catolicisme, per antiquat, despòtich embrotador, y entronisèu la ríscola masoneria, ab sas estúpides practicas, però ho feu amagant la cara, fentla servir pera satisfer odis personals y ferir a honradissimas personas; feu una masoneria inquisitorial despò-

tica sobre tota ponderació. Gran exemple de llibertat, jacobins.

Vostra rabia us té cegs y no reparèu en medis pera detenir o fer perdre pervindres als que en l'us del seu perfecte dret són catòlichs, com podrian ésser budistas, y no proclaman la salvació per obra de nostra *civilisadora* masoneria, arribant fins a insultarvos y bofetearvos en plè Parlament.

Sóu més dolents que'ls jacobins que nosaltres disfrutem, però potser no tan radicals perquè'ls nostres no vos deixan d'imitar per falta de ganas. Tot això vos té que agrair lo catolicisme francès, per qual engrandiment treballèu y no ho pot dir així lo catolicisme espanyol.

No'n faltan aquí de ganas de portar un detallat registre de comportaments personals y creensas. No'n faltan de ganas ja han de faltar de ésser poder pera escombrar catòlichs y catolicisme. No'n faltan de ganas de donar alguna bofetada en plè Congrés, però com que aquí tot són parodies, podem estar tranquils.

Es una llástima; perquè ab l'incultura que tenim, que és en l'única cosa en que progressèu gracias a las prédicas dels *fraternos*, als beneits que se'ls escoltan y als altres que no ne protestan ab l'energia deguda, lo *ser poder*, pera'ls nostres jacobins fóra un fet, y ben aviat, comensaria l'època de las persecucions rabiosas, qual resultat seria la rápida y violenta caiguda de tota la farsa republicana (P), donchs sabut és que a tot arreu, y aquí especialment, la manera mellor de fer caure una cosa que no té base racional és aixecarla ben enlaire y abandonar-la al seu esfors.

Es realment una llástima no poguer veure la *segona gloriosa*, no poguer fruir l'energia de nostres *civilisadors*, veures condemnats a fer suscripcions per *Casas del Pueblo* y per... altres cosas, a representar obras de gran espectacle com *Alcalá del Valle*, *Xabea*, etc., a no volguer y volguer, tot alhora, ésser jutjats pel Tribunal Suprem diputats *igualitaris* que tenen por a la presó.

Es una gran llástima no veure la hermosa fraternitat que hi hauria'l dia de la *gloriosa-bis*, entre unitaris y federals, y la gran seguretat ab que lo Quefe indiscutible (de una República) dominaria a uns y altres.

Es una tremenda llástima no creure, ni remoiament, ab que la salvació vingui per obra dels nostres jacobins. Nosaltres ho sentim molt, però no trigarà a vindre algun altre *Xabea* pera distreure a las masses enllepolidas ab lo que passa a la *gran Fransa*, y allargarlos la seva exemplar paciencia.

PERE MARTELL.

ANTI-ALCOHOLISME

(CONTINUACIÓ)

VII

Espanya ofereix avuy lo trist espectacle d'un poble que corra a la decadencia per l'excess que s'fa de las begudas *alcohòlicas*.

Es beu perquè'ls altres també behuen; es beu a l'anada y a la tornada; es beu quan se te gana per menjar y quan s'está fart per tenir gana; es beu quan fa fret per calentar-se y quan fa calor per estar fresch; es beu quan s'está trist; es beu per estar alegre; es beu en un bateig y's beu en un enterro.

La beguda reuneix en sí com una potencia màgica que atrau als homes, sens que hi valga moltes vegadas la forsa y l'ingeni. Aqueix poder misterios atrau als debils, als jovenets, als aprenents y als noys.

Es contan moltíssims cassos en los que s'ha notat lo desvergonyiment més grant y la falta de correcció y ensenyansa: noys que arriban borrats xos a l'escola; aprenents de fàbricas

de filats y teixits, que's presentan a los tabernas ab la pipa a la boca y's fan servir beguda, etc., etc.

Qui ha begut tornarà a beure,—diu un antic refrà.—Es comensa per un petit vaset de beguda, pensant no beure més, se continúa per dos y s'acaba per perdre'l compte de las copas begudas. Moltes vegadas es impossible contenir-se dintre'ls límits de la moderació.

VIII

La clara llum del dia corona las vehinas montanyas de llevant, ab aire fret y humit creua l'ambient, l'escardalenca campana de las *burras* comensa a torbar lo silenci que arreu impera, los *puestos*, de la illet apareixen ocupats per las venedoras, grinyolan las portas de las botigas y escales, se sent lo moderat trepitx dels carros y'l soroll estrident de las tanzas, lo carrer s'ompla de criadas, assistents y gent que surt de casa, un relloje toca las sis: lo dia apareix.

De tot arreu surten obrers ab la brusa blava al coll y que's dirigeixen al treball. Alguns entran als forns a comprar un llonguet; altres, los més, entran a las tabernas, van a *«matar lo cuch»*, com vulgarment se diu.

«Volen saber lo que vol dir *«matar lo cuch»*—Es beure duas o tres copas d'*aiguadent* abans d'empendre'l treball. Ells no saben que beure alcohol ab lo ventre dejú es dolent, que en aqueix moment, l'*absorcio*'s fa ab una velocitat grandiosa.—

Un jovenet passa per devant d'una taberna, sens entrarhi.

—Xech, Pau, vina aquí!—li diu un amic seu.

—No vull, ara acabo d'esmorzar! no tinc set,—contesta.

—No tens set? com si s'hagués de tindre set per beure. Vina, entra! ja pagaré jo,—li replica.

Pau se deixa enganyar tot pensant: —Ba! quin mal me pot fer?— y entra a la taberna.

Que quin mal li pot fer?—pregunto jo.

Demà, a la mateixa hora, potser beurà un altra copa, després duas més, y així, abandonantse a la voluntat y guia dels amichs, arribarà a perdre'l compte de las copas que's begui, y lo que's més trist, fins perdrà la vergonya y dignitat!

IX

Perquè'ls lectors puguin ferse càrrech de lo que es l'*absentia*, vaig a trasar la següent historietta, que es còpia fidel de lo que va contarme a cau de orella la *fada verdosa*, es així:

Jo soch la *fada verdosa*, lo meu vestit es del color de l'esperansa, jo no tinc res semblant ab las *fadases* de l'antigalla; jo no m'alimento com ellas del perfum de las flors, ni de la brillant rosada que's distingeix a la clara llum de l'alba naixent. Jo no m'he dedicat a escoltar lo cant de la *pasarella*, a contemplar las rosas vermelles y a amagarme entre'l *vert fanás*. Lo que m'falta a mi es la sanch roja y calenta, es a dir, las caras trossejadas de las mevas víctimas.

Cap armonia mellor per mi com los estertors de l'agonia, los crits estridents del desespero, los sufriments de las esposas.

Veniu, veniu, cap a mi, joventut bulliciosa, pensadors insignes, obrers de las mans negras y artistas de las mans blanchs, veniu y bebèu; desseguida tots vosaltres no serèu més que idiots, objectes repugnants, de despreci y d'espant. Jo presideixo totes las infamias, jo dicto totes las baixesas. En la familia, desterro la virtut y la felicitat; al quartel, destrueixo l'amor de la patria, lo valor y l'honra. Jo soch la proveidora dels inferus, dels presilis y dels hospitalers.

Pobre home, que't creus enèrgich y robust, tu m'perteneixes. Tu't mous y't pensas ser ton amo; tu eis lo meu esclau y jo't manjo. Tu ets una espartanya de la que jo tinc los lligams; quan me dona la gana t'agafo.

Jo estich en tu, jo enveneno la teva sanch, jo trinxo la teva carn y ossos, jo rosego'l teu cervell. Que pots fer encara? Fugirme?

Necessitaries coratge y forsa, y'tú no tens res d'això desde'l dia en que los teus llavis han tocat los meus. Qui soch jo per fer encara no'm coneixes? Jo soch l'instigadora del crim, jo soch la ruina y'l dolor, jo soch la vergonya, jo soch la deshonra, jo soch la mort!... jo soch l'*absentia*.

TENDENCIES:

(Acabará).

Carta oberta

A MON BON AMICH Ladijer

VI Y DARRERA

Entrant ayuy en aquesta sisena epistola a parlarte de lo que, en la part moral o social, han fet en Fransa los sindicats agrícols, te diré ab lo ans esmentat Sr. Comte de Rocquigny que «aquellas associacions, pbsan en contacte, en llurs quadros, las diferentas classes o categorias de ciutadans que viuen de l'exploitació del terrer; grans y petits propietaris, arrendataris, mitjers, parciers y mers jornalers. L'unió, la solidaritat professional naix del cuidado comú de uns mateixos interessos. Cal notar be que'l sindicat, obra essencialment democrática, favoreix, sobretot, als petits; los hi assegura, pera ajudarlos a fer prevaldre llurs drets, l'auxili dels grans propietaris terratenchs; de notabilitats de l'intel·ligencia y de la fortuna, que prenen part activa en la direcció dels assumptos sindicals y los hi portan lo credit de llur influencia. Aquestos grans propietaris, molts dels quals, per afecte de l'*absentisme*, venian feya molt temps, allunyats personalment de l'administració de llurs dominis, han comprés, generalment, que l'associació professional las hi proporcionava ocasió de tornar a entrar en la corrent de la vida rural y de cumplir llur alta funció social, ocupantse de mellorar, a llur torn, la sort dels petits conreadors de la terra. Y aquestos, trovan en lo sindicat lo guardià de llurs interessos, que ells mateixos sols imperfectament coneixen y facilitats y ventajats excepcionals pera llurs operacions de compra y venda; exemples y concells.

«Fent mes fructuosa l'exploitació del terrer; socorreguent als seus conreadors en las perllongadas crisis que atravessan, donantli los medis de lluitar ab ventajita contra totes llurs dificultats, los sindicats agrícols han contribuït a deturar lo moviment de deserció de las campinyas, que amenaçava un gran perill pera la societat.»

Per sa part, diu també M. Gailhard, que'ls sindicats agrícols havian mellorat la condició dels treballadors del camp, assegurantlos, per medi d'institucions de resistencia y de previsió, la seguretat del demà; los havian acostumat a apreciar y a estimar llur profum; los han convençut de que val més per ells permanexer en lo dit camp, que anar a cercar fortuna en las vilas y ciutats, hont mes aviat hi trovan la miseria; y han mantingut la bona armonia entre'ls que trevallen y'l que fan trevallar.»

«Densa que rics y pobres (diu més avant) grans y petits propietaris, arrendataris, mitjers y obrers s'han trovat reunits en los sindicats, han desaparegut molts prejudicis; s'han estingit moltes envejas; s'han contret molts amistats entre gents que, avans, ni menys se coneixian, y que poch o gens simpatisavan, quan no s'envejavan ó aborrián.

Be's pot dir, sense exageració, que los sindicats agrícols son la resclosa més sòlida que pot oposarse al socialisme que amenaça invadirho y arrencarho tot; y llur acció, baix lo pun-

de vista social, pot ésser dels més eficassos y feconds.

«Vols veure ara, benvolgut amic, de quina manera confirmo aquestes tan falagueras apreciacions, la memoria que sobre'ls resultats obtinguts de l'establiment dels sindicats agrícoles fou llegida per lo secretari del Congrés nacional de tots los sindicats, celebrat en la ciutat d'Orleans? Llegeix.»

«Los sindicats agrícoles, deya, han entrat en lo período de llur vigorosa maduresa: s'han propagat boy per tots los llocs de Fransa, ab una espontaneitat, una varietat de formás, d'objectes y de medis d'acció, que comprovan l'eficacia d'una llei de llibertat pera suscitar en nostras campanyas lo despertament de las iniciatives locals.»

«A las iniciativas dels promovedors dels sindicats agrícoles son degudas, no solzament las preciosas conquistas de l'esperit d'associació rural, sino molts altres progressos y melloaments en las costums dels agricultors. Ells han après a convenir-se pera l'estudi y defensa de llurs interessos; a contar ab llurs propis esforços, més que ab l'intervenció de l'Estat; a apreciar los desinteressats serveys que se'ls hi prestan y a ajuntarse en una ampla solidaritat, que es en las campanyas la mellor garantía de la paucial.»

Y després de donarse compte de las ventatjas materials obtingudas en la compra en comú d'adobs, llevors, productes alimenticis pera lo bestiar, adinerament de las produccions, etc. zetera, etc., ho fa dels grans treballs fets per los sindicats en lo ram de la ensenyansa agrícola: en l'establiment de cooperativas mixtas de producció y de consum; en la facilitació del crèdit agrícola per medi de las caixas d'estalvis y s'Rariffeisen; avensos sobre cullitas y amortisació de deutes hipotecaris; en los segurs contra incendis, pedregadas y mortalitat de bestiar; en las caixas de previsió contra accidents y malalties, y de reñir pera la vellesa; en la realisació per los sindicats dels treballs que per malaltia o accidents no poden fer en son temps los pagesos; en la colocació de treballadors que procuran, y en la conciliació y arbitratje entre'ls associats pera arreglar llurs diferèncias.»

He acabat la tasca que ab la teva bona amistat m'imposares y que desitjo haja estat, sols pera'ls menys, enutjosa. Vulga Déu que, tant entre'ls llegidors d'el Camp de Tarragona, com entre'ls que foren mos oyents en los demés llocs en los que he vingut fent l'ofici d'apostol de seca, fructifiqui aquesta llevoretta per mi sembrada, a lo que desitjo pugua contribuir la publicació d'una llei especial de sindicats agrícoles, ampla y expansiva com la projectada per l'exministre Sr. Villanueva, y menys restrictiva y entrebancadora que la pendent avuy de discussió en lo Senat. Se despedeix de tu y dels regidors, ton amic

THEODOR CREUS

LA FIRA

—Mare? ja han arribat los firaires, cridava, entrant tot apressat a la botiga un marrant grassó, ab un peu calsat y l'altre no, la brusa descordada y mitj ficada dins de las calsetas que portavan del costat de sa banda més pecaminosa un badall terrible que s'acabava de fer jugant a las balansas ab unas vigotas, que tenia al carrer, lo fuster del devant.

—Bó, ja m'ha arribat lo mal temps! Ahont vas d'aquesta manera? Jesús! ara mateix l'hi he mudat aquests pantalonets y mira, ja li surt la seba!

—No'n fassis cas, Pepeta, diu una parroquiàna que s'acabava de fer pesar mitja lliura de sucre. Pecat qui fa res per aquests borts.

—Es que aquest de casa, és una cosa grossa. No s'explica! No hi abasto a posar culs de pantalons y refertraus y sempre va pel món desfet y la seba penjant.

—Aixó ray! mare, no tinguen por. Lo llauer m'ha dit que aquesta fira, tindrà parada de calsas de llaura.

—Fuigme del meu devant, mala rassa! li diu sa mare amenantlo ab l'esombra en l'aire.

Lo Pep de la gallinera, tementse alguna mala caricia de sa mare indignada, surt cap al carrer, cridant ab tota veuassa, que un xantre de catedral enviejaria: ja seba darrera y la seba devant!

Y carrer amunt, corra que corre, rás, dret a la plassa.

Ja hi és allà dalt tot lo quadro infantív, observant ab la boca bada da tot lo moviment dels firaires.

—D'ahont ho deuen treure tot aixó? pregunta un dels xicots ab una cara

tota mocallosa y plena d'esgarrinxadas;

—Ruch! ves d'ahont ho han de treure, de Barcelona. No sabeu res, valtres. Jo hi vaig anar y n'hi havia més tenoy!

—Tú vas anar a Barcelona? diu lo mocallos, tot admirat. Y com ho vas fer per anarhi?

—Ab la mare; ves, ara per la Mercè. Es molt bonich; hi ha més gent que a la Selva juyl bon tros més; diu lo Pep fent petar los dits.

—Mira, crida un altre tot llargarut y esgargalat. Mira, ja hi són aquells que rífan. Ab cinch cèntims se treu tot lo que's vol. Tocan una campana, donan cartas y has tret.

—Y qué has tret, pregunta'l nostre Pep, plantantse al devant y'ls brasos al darrera, tot fent voleyar la seba.

L'esgargalat se queda parat; no sab qué contestar. Rumiá una estona y acaba dient: segur, cinch cèntims de la bossa.

Al Pep no l'acaba de convence aquest racionament y pregunta a un altre que s'estava a la vora, molt atent al moviment dels firaires.

—Què's treu, Agustí, ab cinch cèntims?

L'Agustí, que ja és xich ab certas pretensions d'home gran, se'l mira, somrient, esguardantlo una bona estona y passantli la mà, ab aire de protecció, per sos cabells esburrifats, li contesta:

—Tú, ab los cinch cèntims, treurás la seba.

Un mentol del cadírer, endemoniat com ell sol y ab una cara de pillas tro que ni feta d'encàrrech, dona mostrás de gran alegría, com si ho hagués tret ja lo que'l Pep preguntava. —Pep, la seba, la seba! Si no cal que hi vagis a treure la seba. Si ja la portas. Mira, mira! y sense que'l bon Pep ho pugui evitar, lo Jordi cadírer, li estira de ferm lo pañet de camisa que li surt pel cul de las calsas.

Aquesta acció promou gran gatzarra entre tota la brivallada y fins los grans hi prenen part en l'infantívola festa. Tots riuen, un sol, lo Pep de la gallinera, dona mostrás de no estarhi gens conforme ab aquesta presa de... camisa, de la que ell és la sota víctima, y rabios, enfurismat, comensa a mesurarlas demunt del Jordi cadírer, autor de tan innoble y ponográfica jugarreta. Lo cadírer petit s'hi torna y poch a poch van barrejantshi tots, los més valents, primer los més poruchs, després, y'l recó de la plassa queda convertit en un camp de batalla que ni l'acció de Sant Llorens dels Piteus.

Tots ne surten mitj escalabrats de la palestra y'l Pep de la gallinera, omplert de clatellots y esgarrinxadas, pres d'una indignació natural y lògica, acaba per restar vencedor, sol, ben sol al mitj del lloch de las sarrasina. Al cap de vall, Déu sempre hi torna per la rahó. Sa indumentaria, potser si que hi havia guanyat quelcom; ja no la portava la seba. Lo Jordi cadírer, d'una estridada se li havia emportat com a recort de la lluita titànica.

Una corneta, que's sentia per la banda del portal d'avall, aviat las va desviar las reflexions que anava suggerint la lluita passada al diminut cervell del simpàtic grassulló. Dubtava, dubtava d'anar a gastar los cinch cèntims a la rifa aquella, lloch de las grossas disputas o als caballitos a quina antiga y venerable institució perteneixia aquella trompeta que sonava a sas alegres orellas ab més furia y entrenament que la del judici final. Finalment, va tindre per ell més tirada la música y corrent com un llampéch, lo Pep de la gallinera se'n aná carrer major avall.

Y que n'hi ha d'entrebanchs en aquesta vida! Y quantas bonas intencions no's veuen ben mal capgiradas per l'aparició d'una sirena traidora que hi fa variar lo rumbo al mellor timoner, portantlo, seguint sos cants enganivols, al camí de la perdició!

Aixis li passá al pobre Pep, que a mitj carrer major y quan anava a cumplir lo sagrat dever que s'havia imposat... pataplám: lo Quantitu de cal fuster se li presenta al devant.

—Ahont vas, Pep?

—Quantitu, Quantitu, corre als caballitos.

—No, que ja hi anirem demá. Avuy, no'n tinch de cèntims.

—Ja'n tinch jo. Mira, Y'l Pep li ensenyava la pesa de cinch cèntims que després de molt de pregar y de molt ploriquejar, movent més entemper que setze, havia fet afluir a sa mare.

—Ab cinch cèntims, no més hi pot anar un.

—Bueno, diu lo Pep, ja hi aniré jo, y tú t'ho mirarás.

—No, home, no; fem una cosa. Comprém castanyas y n'hi haurá per tots dos. Anem.

Lo Pep, que és bonaxot, va simp-

lisar ab l'idea de menjar castanyas y abandonar la dèria dels caballitos, tot seguit los va dirigir sos pensamientos a la malagradosa castanyera de la cantonada.

Ell y'l Quantitu, ja se'n van carrer amunt en demanda del dols relató. Ja hi arriban. Y que bonas que ho serán las castanyas! Lo Pep se trou un mocador més brut que cap guilla y la castanyera l'acaba de netejar ab una colla de cosetas petites y negrosas que, ben segur, se podrian, encara, aprofitar pera carregar un trabuch esgarrifós. Lo Pep y'l Quantitu, pensant en los horrors de la bona digestió, s'assentan al brancal de la porta de cal llauer.

Y menja que menjarás... y busca que buscarás. No n'hi ha ni una de bona, ni una.

Sabs que és aixó? diu lo Quantitu, mala anyada! y aixecantse, filosòficament, se'n va cap a casa, desde ahont fa ja temps que'l crida sa mare, la fustera, pera sopar.

Lo Pep, que no és home de convencences tan aviat ni tan fàcilment, comensa a rumiar, rumiar y tot de un cop, recordantse dels cinch cèntims tan difícilment adquirits y tan malament gastats, arrenca a plorar ab uns brans tan ferms y sorollosos que fins los pots y'ls cantarets de cal llauer se posaren a sondrólar; moguts per la ventada.

DOCTOR PALAUET.

La Selva 9 de Novembre 1904.

CRISIS

Que ho estich de malhumorat! Tot ho veig negre, fosch, molt fosch; l'he perduda tota idea joyosa y riallera. Voltat de gent, d'amichs que semblan estar contents y satisfets de la vida, vaig quedant sol y a ma imaginació no més se presentan fantasmias, aspectes pahorrosos, los precursors de la fonda desesperació que's va apoderant de mos sentits que, xafat per tant de sofriment moral, me tenen aclaparat. No encerto a poguer coordinar mon pensament y com un diabètic de l'esperit, tots quantis raciocinis faig, tot lo que a mon cap s'acut, tot lo que fereix mas potencies y sentits, se va convertint en tristesa inmensissima que fa brotar de mos ulls, que semblan ja assecats, fonts amargas de sempiternas llágrimas sortidas del més fons de mas entranyas, que's van consumint dins son propi gresol, que ho crema y corseca tot!

No sé com ne sortiré d'aquesta atonia, d'aquest estat punyent y fatal que m'afreda'l cor y m'fa corre per las venas, que abans lo calentavan, esgarrifosas riuadas de gel que'l deixan ert, com si un encarcerat sudari m'tingués ja per endavant envollcallat! Quin viure més horrible! meu! Com si l'hagués passada ja, en vida, la fatal portalada que porta escritas, a dalt, aquellas condemnadas paraulas:

«Deixéula tota esperansa, valtres que ara entréu!»

Si que l'he deixada tota esperansa, tota ilusió, tota idea de mellora! Ja no hi soch a temps a poguerla reconstituir la mia vida, a portarla per uns viaranys ben diferents! Es tart, molt tart! Si hi cregués en lo suicidi, si m'pensés que demostra alguna cosa, que ab ell tinguessin fi totas mas penas y dolors, que s'acabava ma dissort, ja'n faria de temps, que ja l'hauria portada a cap aqueixa darrera bestiesia!

Peró, una vegada mort, hauria ja acabat de patir? Qui és capás de... No, no és aquest lo camí que dech emprendre; sens dubte que n'hi han encara de pitjors. Es més terrible'l continuar arrastrantme per la terra; seguirla la comedia vergonyosa; fer veure a tots lo que no sento, lo que no soch; afegirhi a tots mos infortunis un infortuni més, major si cab; l'hipocressia. Aixis, mostrantlos a tots una amistat que no sento, una alegría que no comprench, una satisfacció inmensa de la vida perquè dins ma disfressa moral, dins lo sarcasme crudel que ofega mon ànima, que ompla mon cor de tètrica, amargura; aixis y tot, la vida, sol, las amistats totas que encara afalagan mos moments, no deixan de donarme una mica de consol y potser me fassin ovirar algún día'l retorn de jorns mellores.

Potser que si tornaran a tranquilisar ma pensa atribulada, a ferme renaixre l'amor que ara no m' veig capás de sentir a fer rebrotar l'alegria perduda, a calentar la sanch que gelada corre ayuy per mas venas, sacudint aixis mos membres entumits.

Ah! qui sab si, poch a poch, algun bell raig d'esperansa m' farà revivre; alguna alenada de vent sortós farà voleyar mos cabells esblanqueits pes-

sigollant ma testa febrosa! Qui sab si mon cor tornarà a batejar al compás d'alguna canço que m' farà recordar lo temps de ma infantesa y ma boca tornarà a obrirse pera pronunciar paraulas de doisa poesia y si ma veu n'exirà pera entonar cántichs a la ditxa y a la benaventuransa, esclatant, per fi, en atronadors y entusiastas viscas a ma resurrecció, a mon retorn a la vida, a l'amor, a la patria, a la llibertat...

Si fós veritat?... Me sento més ágil, uenys apesarat y com si no ho restés tan xafat com abans; ja no veig tanta foscor y poch a poch se va fent més clar a mon entorn. S'aixamplan mos llavis y un esforç independent per complet de ma voluntat los fa entreobrir dibuixant débil somris que's va fent més pronunciat. Com si m'tornés l'antiga alegría.... Oh! si, ja no'n tinch dupte, ha sigut... Déu meu, y quant temps feyal!

Estich salvat; respiro a plens pulmons; la llosa de plom que'ls ofegava ha desaparegut; ja no'n sento d'opressió en lloch. Tot és clar, lluent, esplendorós. Quina joya! Quina crisis he passat y quin esglay me dona recordarla! com si m'hi trobés encara en aquell traspass de la vida a la mort; terrible recordansa! Lo recordarho altra volta'm mata; me desia, me xafa.

Fugiu, los pensamientos, que altra volta sembla que voleu atormentarme, fugiu, que no's vull apróp meu que's torneu a fer amos de mos sentits maltractats. No, no s'acosteu que me causeu pena y m' feu temer la fatal recaiguda... Fora de mi, esperits infernals, maleits, imatges lividas, horrosas; aneu sen, lluny, ben lluny, que vos tinch por!

Ja torno a respirar, ja torno a viure, ma existencia és un fet y un trist recort mas afficcions passadas. Quina crisis ha sigut la mia! que tremenda y dolorosa! Ja visch. Gracias, Déu meu: Quina joya; quina joya!!

JOAN, QUE RIU.

Lo descans dominical

y'l Mercat de Tarragona

Ja ho deyam l'altre dia que no fora gens difícil trobar pels arxius del municipi algun acordt que vingues en defensa de la trista situació en que's trobavan los industrials tarragonins desde que ells sols en tota la provincia's veyan obligats a cumplir la llei del descans, mentres a Reus, Valls, Vendrell y altres pobles tothom obría tendas y botigas aparantse ab lo recurs de mercat, més o menys autèntichs. L'acordt s'ha trobat y per fortuna de la nostra població, hi hagué qui'l feu servi de fonament a una instancia rahona, oportunissima, justa que está a punt d'esser resolta favorablement segons las nostras noticias.

Vegis lo que diu l'acordt a que us hem referit y que han publicat alguns confreres locals.

«Exmo. señor:

La situació por demés critica, que por falta de verdaderos mercados, desde ya hace tiempo sufre la población, ahuyenta de nuestra ciudad la concurrencia, y el tráfico de los productos de venta para el consumo público, dando lugar a la carestía de los artículos para la elevación de los precios, y movida esta comisión del interés que encierra el poner remedio a este estado con toda urgencia, a fin de evitar su agravación, ha creído absolutamente indispensable poner de su parte los medios de fomentar el desarrollo de la vida comercial en esta parte, atrayendo vendedores forasteros y aumentando la afluencia de productos, para lo cual tiene esta comisión el honor de proponer a V. E. la creación o establecimiento oficial de tres mercados semanales, que pueden celebrarse los martes, sábados y domingos y además las vísperas de las siguientes fiestas: Reyes, la Candelaria, San José, las dos Pascuas, Ascensión, San Juan, San Jaime, San Magín, Santa Tecla, Todos los Santos, día de Santo Tomás y víspera de Navidad, durando el mercado de cineo de la mañana a dos de la tarde desde el 1.º de Abril al 30 de Septiembre, y de seis de la mañana a dos de la tarde desde 1.º de Octubre a 31 de Marzo. Dichos mercados comprenderán los siguientes artículos y especies: cereales y granos de todas clases, legumbres, algarobas, volatería y caza viva y muerta, conejos, huevos, ganado, aceitunas, frutas frescas ó secas, paja, leña y todas las demás especies similares. Al mismo tiempo se permite esta comisión indicar a la Gobernación la conveniencia de situar el mercado para la venta de paja, leña y algarobas en la

plaza del Rey y para la de cereales y toda clase de legumbres en la plaza de las Coles, debiendo V. E. sostener y dadas y garantias que la ley prescribe la importancia que su objeto requiere, a ver si de esta manera se consigue reanimar el decado espíritu de nuestra ciudad.—V. E., no obstante, 1899.—José Teixidó, Juan de March, Miguel Malé, José Sabater.—Abierta discusión, ha acordado el Consistorio por unanimidad dar la mayor publicidad posible a la creación de los nuevos mercados en esta capital, a fin de que llegue a conocimiento de los pueblos circunvecinos para facilitar la concurrencia a los mismos.

Després d'aixó ¿que resta fer?

Entenem, que'l comer y l'industria tarragonina no pot en lo moment més sufrir las consecuencias perjudicis d'una llei de la que está exceptuada. Essent lo diumenge dia de mercat segons acordá ja fa cinch anys nostre Ajuntament, ningú, sense faltar a determinans disposicions de la llei, pot impedir que las botigas obrin y que en ellas se desrajin tota classe d'articles.

Y aixó pot ferse sense necessitat d'esperar lo resolució del Ministre, perquè no's tracta d'un mercat novament establert que s'ha creat ab motiu ó després d'esser publicada la llei, sino d'un mercat que s'instaurá ja fa cinch anys, quan no's pensava siquera en fer obligatoria la festa del diumenge.

Bó es que ls industrials y las autoritats recabin del Ministre o de qui sigui'l regoneixement d'aital mercat; però mentres aquest regoneixement no vingui, no es just ni equitatiu ni tolerable que aquí se'ns fassi cumplir una disposició de la que estem expressament exceptuats. Prou gangas nos proporciona la capitalitat dixosa pera que consentim impayits com se'ns roba l'últim alé de vida que'ns restava.

Ab aixó si'l nostre vot valgués, si s'hagués d'escoltar lo nostre sincer consell, sense ánim de rebelarnos contra'ls preceptes legals y molt menys de desobeir los manaments de l'autoritat, los industrials tarragonins se aprofitarian desde demá dels beneficis que'ls concedeix l'acordt d'ajuntament designant lo diumenge com a dia de mercat.

Hi ha que tindre en compte que pera molts industrias deixar passar la present temporada sense vendre los diumenges mentres en altres poblacions se comercia lliurement, representa sa total ruina.... Lo suicidi ni es moral ni pot ningú que tingui seny aconsellarlo. Tothom té no sols lo dret sino'l deber a la vida.

NOVAS

Diferentas vegadas hem cridat la atenció del Governador sobre lo de consums y no hi ha remey; al Delegat d'Hisenda se li va dirigir per lo comer una atenta exposició fa molt temps y ha quedat incontestada; lo Alcalde y l'Ajuntament no se n'enterran de lo que ve succent... será sens dubte necessari que'l dia menys pensat esclati ab tots sos horrors lo conflicte y allavors tal vegada tindran present que no hi ha cap llei que pugua tolerar que'ls consums sigan cobrats a tiros, a bofetadas, ab llenguatge de lo més tabernari y ab una provocació continuada a un poble; no per sumis y poch aficionats pendencias, digne de que sigui ultratjat per gent famolenca.

Avuy, com sempre que de consums se tracta, creyem predicar en desert y ja veurán nostres lectors com del gran escandol del dilluns del que fou víctima la muller d'un pobre obrer, de las grescas continuadas als fieltos, de la llaga social que ha posat de manifest lo crim del dimars, ningú'n farà cas. Seguirá tot com fins aquí y adelante con los faroles.

Y encara hi ha qui creu que's fa mal fet parlar mal dels consums. Quan aquests son pobres bars de familia que prou pena tenen en estar subjectes a una empresa que'ls fa treballar molt y'ls exigeix més per pochos quartos; són dignes de tot respecte mes quan se tracta de tota aquesta taifa de gent de dubtosos antecedents expressament contractats pera fer de pinxos; seria qüestió de negarlos treball de sobre aquesta plaga que sobre Tarragona ha caigut.

L'escrit que publica'l passat dimars l'Heraldo de Tarragona, notificant tot seguit qui es la persona que s'ha encarregat de la direcció de la confrare, ja no es un encàrrech, es

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de tolas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. Lo dipòsit está instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletes. 9, Barcelona.

un «reclam» en tota regla. Però com d'aquestes qüestions que n'podríam dir econòmiques, nosaltres no n'hem de fer res, tot celebrant la trassa de certa gent, ho deixarem corre.

Lo que'n interessa es fer remarcar que l'«Heraldo», fugint d'estudi, cosa que ningú pot fer millor que qui té l'amo mestre, no se'n preocupa de si a l'Institut «tothom» compleix la seva obligació ni de si hi ha qui ensenyi als noys a tenir puntualitat fent l'aula a classe o no assistint-hi. D'això, que no creyem ne tingui la culpa, la filoxera o la mala collita d'avellanas, l'«Heraldo» no'n diu res, ell sabrà per quins motius.

Y com aquest era un dels principals arguments en que apoyavan las nostras afirmacions quoy, ab una noblesa que l'honra no ha tingut inconvenient en acceptar y reproduir lo «Diario del Comercio», creyem escusat sostenir una polèmica de subterfugi com la que vol provocar l'«Heraldo». Quan las afirmacions son concretes, s'acceptan o's combaten, però no's passa per demunt d'ellas com si no existissin, embrancantse en consideracions que no venen a tom.

Que a l'Institut hi perilla l'intel·ligencia dels deixebles, es un tema que ocupará la nostra atenció y procurarem demostrar en varis articles. No's agrada fer las cosas a mitjas y dedicarem a n'aquest assumpte tota nostra bona voluntat. Pot, doncs, l'«Heraldo» guardar per allavors los seus «arguments».

«La Cruz» d'avuy diu que abans d'entrar a la sessió de l'Ajuntament se retiraren de Casa la Ciutat los senyors Panasachs y Ixart.

No's estranya. Lo mateix lo senyor Panasachs que nostre estimat amic Sr. Ixart tenen prou independència y bon sentit pera no prestarse a servir de comparsas en certes qüestions, que molt será que no resultin de tristes conseqüències pera Tarragona.

Si'l cas arriba, que arribará, caldrà demanar comptes al Sr. Prat y als seus dos íntims Srs. Masdeu y Caballé de lo que resulti.

Y consti que no parlém més clar perquè per demunt de lo molt que caldrá dir hi ha'ls interessos dels industrials, de Tarragona tota.

Mentres arriba'l moment de plantejar la lley d'administració local que projecta en Maura, a Tarragona pot veures lo resultat que donará lo de la Comissió executiva als municipis. Diem això perquè fa temps que a las sessions sols hi concorren l'Alcalde y dos o tres regidors, poguent-se considerar com a constants sols a l'Alcalde y a la cèlebre «ponencia» que havia d'arreglar la qüestió magna dels consums.

A la sessió de l'Ajuntament del **Serrialló**, del divendres passat se va donar compte dels gastos ocasionats per la Comissió, que, pel mes de Janer, va anar a Madrid a gestionar la rebaxa del cupo de consums de Tarragona.

Va aconseguirse una reducció ideal de 23.000 pessetas, ab lo que's calmará l'excitació produïda pel procedir de l'empresa Guajarro, y varen gastarse 1.800 y pico de pessetas.

Y entre tant seguim pitjor que abans y'l poble no pot ab las tarifas y exigències dels consums.

«Potsèr que s'hi tornés a Madrid!» Segons notícias, las fillas de Maria de la parroquia de Sant Joan d'aquesta Ciutat, están fent preparatius pera celebrar lo Quinquagesim aniversari de la Declaració Dogmática de l'Inmaculada ab molta pompa y esplendor, durant los dias 25, 26 y 27, en quins cultes predicará lo famós orador Canonge de Vich, Mossèn Jaume Collell, quin nom es ja una garantia de gran assistència que en aquella Iglesia hi haura.

Lo regidor Sr. Sabater ha demanat sis mesos de llicència.

Això ja no es un Ajuntament sino una especie d'universitat ahont tots van prenent la llicènciatura.

Nostre bon amic En Joseph Aymat, conserje de l'Associació Catalana ha tingut la desgracia de veure morir una filla de poch mesos, quin enterro tindrà lloch demà diumenge, a dos quarts de dotze del mati.

Acompanyem de tot cor a l'amic Aymat y a la seva familia en lo dolor que experimentan, desitjantlos hi la resignació necessaria pera sopor-tarlo.

—Orfebreria religiosa y ornamentos d'Iglesia—J. CABALLÉ GOYENECHÉ.

Lo representant del paper de fumar «Carlets» d'Olot, nostre amic particular D. Ramón Abelló, ha tingut la finesa d'obsequiar-nos ab un parell de llibrets de tan excelent producte catalá, que no'ns estém de recomenar als nostres abonats.

COSTUMS TARRAGONINAS

Darrereras obras de **D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL**
HERÈU Y CABALÉ... Preu: 2 ptas.
MONTERRAT..... » 3 »
Se venen en l'estampa de Francesch Sugrañes.

Dóna grans resultats la subscripció oberta pera commemorar la declaració dogmática de l'Inmaculada Concepció.

Dintre pochos dias se publicarà'l programa de festas.

Lo Sr. Canyellas s'ha ocupat en lo Senat de la desigualtat ab que s'aplica la lley del descans dominical, puig mentres a altrás poblacions se'ls hi permet tenir obert los diumenges, per ser dia de mercat, aquí, que també ho és desde l'any 1899, s'obligua a tancar.

Preguntá, ademés, al govern, perquè no s'enderroca, com está dispost, l'Estació de la plassa del Moll, y per quins set sous ha de pagar Tarragona los vuit mil duros que costará l'enllás dels ferro-carrils a Reus. S'ha vist ab simpatia la conducta del Sr. Canyellas.

Ha visitat nostra redacció la **Catalunya Artística** que semanalment se publica a Barcelona.

Es una publicació verament notable y agradosa baix tots conceptes. Aquest número va per enter dedicat a Calaf y a sa rodalia ab infinitat de grabats molt ben ensopegats. De veras que está ben dit lo de Catalunya artística.

Ab gust establím lo cambi.

TEMPORADA D'HIVERN.—Elegants abrichs pera caballers: **Gabán Rus, Gabán sach, Gabán Inglés, Macferland, Pellisa o Samarra y Batín.**—Preus econòmichs. —**Sixto Villalba.**—Sant Miquel, 23, Tarragona.

L'Orfeó tarragoní que dirigeix ab tant d'acert l'aventatjat jove senyor Sentís, ha quedat definitivament agregat a **Jovenut Catalana** de l'Associació, havent causat aquesta unió un efecte magnífich y simpátich entre'ls catalanistas d'aquí, puig que tothom creya de gran conveniència se quedés en nostre centre una institució coral de tanta empenta com l'Orfeó tarragoní, després de l'èxit indiscutible que obtingué en lo concert que'l dia de la Mercè doná en lo local de l'Associació.

Alfi de que l'Orfeó puga atendre a todas las conveniències y necessitats que imposa forzosament lo seu desenrotlló, **Jovenut Catalana** ha obert una llista de socis protectors baix una petita quota, que, com era de preveuer s'ha omplenat tot seguit de distingits associats que veuen en l'Orfeó un motiu de cultura catalana a l'ensempe que un medi eloqüent de propagar las cansóns de la terra per aquest camp de Tarragona.

Moltas y importants són las iniciatives que dú en projecte **Jovenut** de acord ab l'Orfeó, més com no som amichs de prometre més de lo que's

puga cumplir, nos concretarem ab anunciar, que dintre d'una fetxa curta, probablement la diada de la Puríssima, l'Orfeó obsequiará ab un concert íntim en lo local de nostra Associació als senyors socis protectors, quin concert promet ésser un aconxeiment de molta significació, ja que aquell dia ab motiu d'aparèixer la magnífica **Senyera de Jovenut** al saló d'actes, l'Orfeó entonarà un **Himne a la Senyera**, escrit exprofès per un amic nostre y armonisat pel jove director Sr. Sentís y quina pessa será en endevant la que darà principi a tots los concerts de l'Orfeó a l'igual que l'Orfeó Catalá ab son **Cant de la Senyera**.

Abans d'acabar aquestas ratllas, nos és grát lo poguer dir, que l'Orfeó, densá de la seva vinguda a nostra Associació, ha aumentat considerablement lo nombre n'orfeonistas, que compta ab un bonich **armonium** pera ensaigs y que té en estudi un **motel** d'en Palestrina (segle XVI) pera cantarlo en lo pròxim concert.

Mereix lloansas **Jovenut** per l'entusiasme y decidit apoyo ab que ha emprés una obra tan hermosa, dignament secundada pel Sr. Sentís y demés jovenets orfeonistas, obra que han de veurer triomfant, si com no duptém, no desmayan per lo camí emprés.

Avant sempre y comtin tot y per tot ab **LO CAMP DE TARRAGONA** pera quan aquest lis sigui útil, que no dirá pas may que no.

—Neurastenias.—Neurastèdgeno Sugrañes.

Hem tingut noticia que al Patronat Obrer d'aquesta ciutat s'están fent grans preparatius pera una **Vetllada literari-musical** en honor de Maria Inmaculada, en la que hi pendrán part varias distingidas personalitats d'aquesta capital. Ho celebrém.

Pera comoditat del públich de la part alta de la població, l'amo de la **Vaqueria Suissa** ha determinat obrir una sucursal al carrer de Merceria núm. 15, tenda de terrissa, lo vinent dilluns dia 14, venentshi llet al mati desde las sis, y a la tarde a las cinch.

—Convalecencias.—Ovi Lecitina Giol.

La música del Regiment d'Infanteria Luchana amenisarà en lo passeig de Sant Joan, de dotze a dos quarts de duas, de demá, las pessas següents:

- 1.ª «Ecos del pasado» (pas-doble), Caldeira.
- 2.ª Fantasia «La tempestad», Chapi.
- 3.ª «Obertura de concierto», Masenet.
- 4.ª «Serenata andaluza», Roig.
- 5.ª «La Toulousaine» (massurka), Arnali.
- 6.ª «Gurugú» (pas-doble), Marquina.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únic que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer **CASALS**.

TIP DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Academia Duarte

FUNDADA EN 1897
TARRAGONA

Desitjosos d'evitar a las familias lo greu inconvenient d'enviar a sos fills a ciutats populosas, residencia dels centres universitaris y animats pels brillants resultats que en nostra labor venim obtenint, havem organiat la Academia en forma convenient pera que nostres alumnes puguin donar validesa acadèmica, a sos estudis, segons los convinga, en las Universitats de Barcelona, Saragossa y Valencia.

En lo pròxim, com en los cursos anteriors, quedan establertes las ensenyansas de **tots los grupos de las Facultats de Dret y Filosofia y Letras**.

Las classes comensarán lo dia 10 del pròxim mes d'Octubre.

S'admeten internes, mitj pensionistas y externes.

Pera informes al Director **D. Francisco Duarte** advocat, Beneficiat de la Metropolitana, Palma, 2, segon.

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del mati.

Classe pera senyoretas.—De dos quars de duas a las tres de la tarde.

DIBUJ.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

ESTUDI

de prácticas mercantils
baix la direcció de

D. Bartomeu Lartigau
Interventor del Banc d'Espanya a n'aquesta plassa

Preparació completa pera l'ingrés en l'estament Establiment.

Classes especials pera l'ensenyansa de la teneduria de llibres, cálculs mercantils, correspondència comercial, reforma de la lletra inglesa, rodona y grega.

R. St. Carles, 20, 2.ª, esquerra

Se contestan las consultas relativas a l'establiment de comptabilitats especials, balanços y liquidacions de comerciant, societats, testamentarias, etc., etc.

Salvador Martí Güell

VETERINARI
Rambla de Sant Carles, 24
Telèfon 148

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo-Marin, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 17 Novembre lo vapor **Cabo Corona**, son capitá don N. N., admetent càrrega y passatgers pera'ls ciutats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

SVENSKA LLOYD

LINIA DE VAPORS DE LLOYD SUECH DE GOTHENBURG
SERVET BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA Y'LS PORTS ESCANDINAV

Lo bonich vapor suech **Iberia**, sortirà lo dia 16 Novembre, admetent càrrega pera Marsella, Gotemburg, Copenhagen, Estocolm, Cristianí, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrkping, Gefle, Sundswaly Stettin, Danzig, Koeningsberg, Libau, Riga y deméports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemanya y Russia.

Lo despatxan sos agents Srs. Boada germans.

Servizio Italo-Spagnuolo

Línea regular de grans y rápidos vapors entre l'Espanya, Fransa, Italia

Portugal, Alger y Marroch

Sortidas fixas y semanals del port de Tarragona pera Nissa, San Remo, Porto Maurizio, Oneglia y Génova.

Sortidas quinzanals y directas pera Marsella, Alger, Lisboa, Oporto, Setubal, Lagos, Faro, Olhão, Portimao y Villarreal.

Servy directe sense trasbord pera Melilla, Tánger, Mogador, Mazagán, Casablanca y Saffi.

S'admet carga pera tots los ports del món, ab coneixement directe y trasbord a Génova o Lisboa.

S'admeten també passatgers de 1.ª y 3.ª classe.

Vapors de la Companyia:

Ausonia, Helvetia, Hispania y Alemania

Pera informes: **Sra. Vda. de Terré**

Astó, Rebolledo, 17

FUNDADO EN 1888
Bachillerato bajo la dirección del profesorado oficial en el Instituto
COMERCIO.—IDIOMAS
TENEDURIA PRÁCTICA.—COMPOSICIÓN Y ESTILO.—CALIGRAFIA
PRIMERA ENSEÑANZA
PARVULOS, ELEMENTAL, MEDIA Y SUPERIOR
Agrimensura.—Dibujo.—Lecciones de cosas
Visitas a fábricas y talleres.—Excursiones y viajes escolares
Afuera de San Francisco, Tarragona

PASTILLAS SERRA son las mellors pera curar la TOS

Y todas las enfermedades de l'aparell respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un dia l'opressió del pit y la fadiga. Poden pendrer sens cap perill, pntg no contenen opi ni morfina.

A TRES RALS CAIXA

FARMACIA DEL CENTRE DE MANEL FONT, RAMBLA DE SANT JOAN, 57, TARRAGONA.—TELEFON 88

Neurastenias clorosis, debilitat general, anemia

se curan radicalment ab l'ús del
NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES
EN TOTES LAS FARMACIAS

TALLERS
d'Arts Sumptuarias
DE
FÉLIX RIBAS
Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias.
Projectes y presupuestos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable
Unica que conté'l 80 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa.
Aprobada y recomendada pels Colegis de Metjes y Farmacéutichs de Barcelona, mitjant l'análisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedráticos de Farmacia de Marit y Codina Langlin, de Barcelona.
Es aliment concentrat, medicament tónico, estipulant del desenrotlló físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermedades consuntivas, convalescencia, diabetis, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA
Farmacias y magatzems de drogas:
A Tarragona, Major, 14

ABONOS
químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.
ABONOS
organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.
Despullas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES
QUINTANA Y TORRES
Carrer de Barcelona, 4, Tarragona
Lo Camp de Tarragona
SETMANARI CATALANISTA
Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6
Tarragona, trimestre..... 1'50 pta.
Fora..... 1'50 »
Extranjer..... 2'00 »
Número d'avuy..... 0'10 »
Anuncis a preus reduits

Joan Ruiz y Porta
Procurador
Mendez Nuñez, 16, 2.ª TARRAGONA

Centre de suscripcions **SADURNI GINESTA**

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'ex-tencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a todas las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanal o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de **L'Avenç** y a la **Ilustració Catalana**
Ilustracion Artistica, **Album Salon,** **La Moda Elegante ilustrada,**
Ilustracion Española y **Salon de la Moda**
Americana **La Última Moda.**
y a tota classe de **Ilustracions, Periódichs y Revistas** francesas, inglesas y alemanas.

LA BATERÍA

DE **JOAN ESTIL-LES**

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa **MORITZ** y refrescos espumosos. Gran existencia de vins y licors de totes classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmics Se serveix a domicili

Farmacia Plana
al costat de l'antiga
CASA FIGUERAS
Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.
Ayguas minero-medicinals
TARRAGONA

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d'un canaló.
Además, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo

Drogueria Plana
Antiga casa Figueras
Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobará l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y d'importació directa.
PREUS LIMITATS VERITAT
Sofre F LORESTILLA de la mellor marca
TARRAGONA

los podrian fer melló, a propòsit per regalós; causan gran admiració.
Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totes menas, que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.
26, COMTE DE RIU 26

OVITO

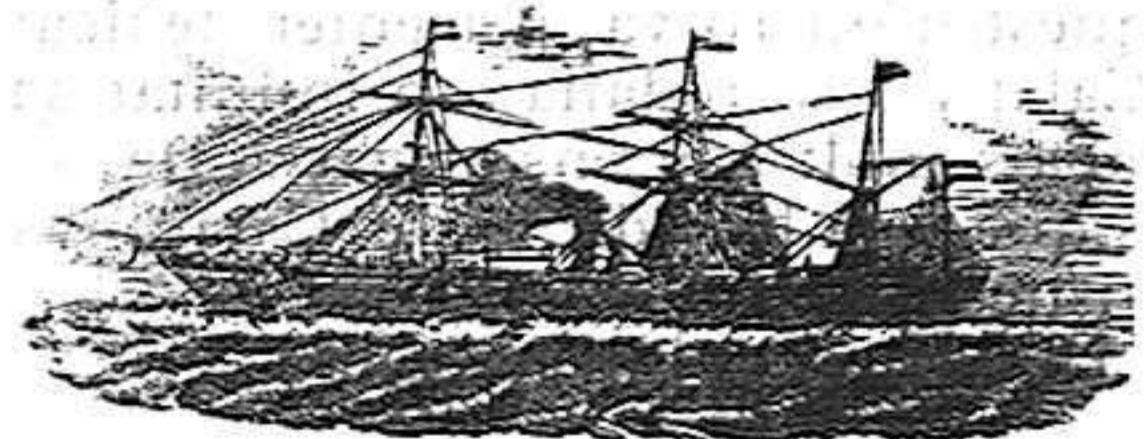
L'EFECTIVA

GIOLI

Lo mellor reconstituent era combatre ab éxit totas las ma-laltias nerviosas.

DE VENDA

en totes las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 Novembre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **B. M. Cristina**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacific ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.
Línia de Nova York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 Novembre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Montserrat**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.
Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 Novembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Montevideo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guantá y Camaná ab trasbord a Curaçao.
Línia de Filipinas.—Lo dia 3 Desembre sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas lo vapor **Isla Panay**, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Austràlia.
Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 Desembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.
Línia de Canarias.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Sta. Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.
Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.
Línia de Tànger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres.
Sortidas de Tànger: dimars, dijous y dissabtes.
Pera més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

Aigua naf SERRA

Aque ta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab l'olor tendre, fresca y esculhada del taronger agre y's vend en botelles de 114 de litre al preu d'una pesseta.
A l'engros importants descomptes. Farmacia y laboratorí de **A. SERRA-REUS**
A la menuda: Farmacia del Centre, Tarragona.—Demandar **AYGUA NAF SERRA**